

- 1 Onen člověk byl jednou vyveden spolu s ostatními na popraviště, kde mu přečetli rozsudek smrti
- 2 zastřelením za politický přečin. Asi za dvacet minut potom mu udělili milost a určili jiný stupeň
- 3 trestu; přece však dobu mezi oběma rozsudky, snad dvacet minut, nebo přinejmenším čtvrt hodiny,
- 4 prožil v jistotě, že za několik minut najednou zemře. Užasně rád jsem ho poslouchal, když někdy
- 5 vzpomínal na své tehdejší prožitky, a několikrát jsem se ho sám vyptával. Pamatoval si všechno
- 6 neobyčejně jasně a říkal, že z těch několika okamžiků nikdy nic nezapomene. Asi dvacet kroků
- 7 od popraviště, obklopeného davem lidí a vojáky, byly vraženy do země tři sloupy, protože mělo být
- 8 popraveno několik lidí. První tři odvedli ke sloupům, přivázali je, oděli do dlouhých bílých hábitů
- 9 a +++++, aby neviděli pušky; potom se proti každému sloupu seřadil oddíl několika vojáků. Můj
- 10 známý byl na řadě osmý, měl tedy jít ke sloupům ve třetí skupině. Kněz obešel všechny s křížem.
- 11 Teď už zbývalo mému známému jen pět minut života. Říkal, že mu těch pět minut připadalo jako
- 12 celá věčnost, jako nekonečné bohatství; měl pocit, že v oněch několika minutách prožije ještě tolik,
- 13 že zdaleka nemusí pomýšlet na poslední chvíli, dokonce měl ještě různé plány a rozdělil si čas tak,
- 14 že na rozloučení s přáteli si určil dvě minuty, další dvě minuty chtěl naposled přemýšlet o sobě
- 15 a potom se ještě naposled rozhlédnout kolem sebe. Velmi dobře se pamatoval, že měl právě tyto tři
- 16 věci v úmyslu a právě tak si rozpočítal čas.

Nalezněte v textu pasáže vysvětlující, proč měl jít vypravěčův známý ke sloupům ve třetí skupině:
(pracujte s 6.–11. řádkem)

Vyhledejte v odborné literatuře informace dokládající autobiografický charakter textu:
(pracujte s celým textem, odbornou literaturou, internetem)

Nalezněte v textu pasáž, která dokládá, že vypravěč nebyl přímým svědkem události:
(pracujte s celým textem)

Nalezněte v textu pasáž, která připouští interpretaci, že odsouzení měli zemřít mimo popraviště:
(pracujte s celým textem)

Která z následujících možností patří na vynechané místo (+++++) v textu?

- A) nahlas jim přečetli rozsudek
- B) přes oči jim stáhli bílé čepice
- C) pečlivě jim svázali ruce za zády
- D) na hlavu jim nasadili šaškovské koruny

Která z následujících možností nejlépe vystihuje z hlediska hlavní postavy časový údaj *dvacet minut*?

- A) falešná naděje
- B) očekávání smrti
- C) politická poprava
- D) kouzlo nechtěného

Který z následujících výrazů nejlépe charakterizuje jednání odsouzeného v posledních pěti minutách?

- A) asketické
- B) pragmatické
- C) soštitkované
- D) demagogické

Která z následujících pasáží textu je nepřímou řečí?

- A) že zdaleka nemusí pomýšlet na poslední chvíli (13. řádek)
- B) že na rozloučení s přáteli si určil dvě minuty (14. řádek)
- C) že v oněch několika minutách prožije ještě tolik (12.–13. řádek)
- D) že z těch několika okamžiků nikdy nic nezapomene (6. řádek)

- 1 Odmícel se a dlouho hledal slova.
- 2 „Bylo to asi takhle: jednou jsem položil sám sobě otázku, jak by to asi dopadlo, kdyby se
- 3 do mého postavení dostal Napoleon a nemohl začít svou kariéru ani Toulonem, ani Egyptem,
- 4 ani přechodem přes Mont Blanc, ale místo všech těch krásných a monumentálních věcí by mu
- 5 docela všedně stála v cestě směšná babka, registrátorka, kterou by ovšem musel nejdřív zabít, aby
- 6 jí mohl z trubly vyfouknout peníze (kvůli kariéře, rozumíš?), tak tedy: odhodlal by se k tomu,
- 7 kdyby neměl žádné jiné východisko? Neodradilo by ho, že to je až příliš málo monumentální
- 8 a ... a že je to hřích? Věř mi, že s tímhle ,problémem' jsem si strašně moc nalámal hlavu a že mi
- 9 byla hrozná hanba, když se mi konečně rozbřeslo (zčistajasna), že by ho to nejen neodradilo,
- 10 nýbrž že by ho ani ve snu nenapadlo, aby v tom viděl něco příliš málo monumentálního ... a že
- 11 by se dokonce divil, co by ho na tom mělo odrazovat! A že kdyby neměl nic jiného na vybranou,
- 12 ani chvíli by se nerozmyslel a sprovodil by ze světa tak, že by oběť ani nepřiplal ... Tak už jsem
- 13 se tedy ... také nerozmyslel ... a sprovodil jsem ze světa ... podle toho zářného příkladu ...
- 14 Navlas tak to bylo! Tobě je to k smíchu? Ano, Soňo, na tomhle je nejměšnější, že to možná tak
- 15 doopravdy bylo...“
- 16 Ale Soně nic k smíchu nebylo.

Nalezněte v textu pasáže, které pronáší vypravěč:
(pracujte s celým textem)

Vysvětlete odkazy v textu na Toulon, Egypt a přechod přes Mont Blanc:
(pracujte s 2.–4. řádkem, internetem, odbornou historickou literaturou)

Vysvětlete význam slova registrátorka:
(pracujte s 5. řádkem, internetem, slovníky)

Vysvětlete smysl pasáží v závorkách:
(pracujte s 6. a 9. řádkem)

- ?** Která z následujících možností se výrazně uplatňuje ve výchozím textu?
(pracujte s celým textem a slovníkem literární teorie)
- A) alegorie
 - B) aliterace
 - C) asonance
 - D) aposiopese

- ?** Nalezněte v textu pasáže, kterými lze doložit následující tvrzení o hlavním hrdinovi:
Hl. hrdina románu má [...] zřetelné romant. rysy, je z rodu odbojných a davem pohrdajících hrdinů [...]
- (Slovník světových literárních děl)

- ?** Ke které u následujících možností odkazuje sousloví *zářný příklad*?
(pracujte se 13. řádkem)
- A) síla pravoslavné víry
 - B) úkladná vražda z donucení
 - C) start Napoleonovy kariéry
 - D) zdolání evropského vrcholu

- ?** Která u následujících možností nejlépe vystihuje význam výrazu *navlas* v textu?
(pracujte se 13. řádkem)
- A) vůbec
 - B) akorát
 - C) přesně
 - D) naprosto

1 Varvaro Alexejevno! Mé dětátko, nejdražší!
2
3 Jsem zničen, oba jsme zničeni, oba současně oba jsme navždy zničeni. Moje reputace a moje
4 čest jsou pošlapány. Jsem ztracen, i Vy jste ztracena, moje nejdražší, i Vy společně se mnou,
5 navzdýcky jsme ztraceni. To já, já jsem Vás přivedl do záhuby! Štvrou mě, moje nejdražší,
6 přehlžejí, vysmívají se a byzná mi začala přímo splat. Tak na mne dnes křičela a řvala, nadávala
7 a lamentovala, že by ode mne pes kus chleba nevezal. Večer u Ratazajajeva četli nahlas dopis, který
8 jsem měl pro Vás nanečisto napsaný a který jsem nějak vytrousil z kapsy. Jak jsme jim byli pro
9 posměch, má nejdražší! Jakými jmény nás častovali, jak se chechtali a chechtali, zrádci! Šel jsem
10 tam a usvědčil Ratazajajeva z věrolomnosti. Řekl jsem mu, že je zrádce. Ale on mi odpověděl,
11 že zrádce jsem já, já že mám všelijaké tajné plotky. „Vy jste všechno před námi tajil,“ povídal,
12 „Vy Lovelaci!“ A teď mi všichni říkají Lovelaci, jinak mi nikdo neřekne. Slyšíte, dětátko, slyšíte,
13 všechno teď už vědí, všechno vypátrali, i o Vás, má drahá, všechno vědí a o všem, jak je co s Vámi,
14 vědí. A na tom ještě není dost! I Faldoni je s nimi sprážen. Posílal jsem ho dnes do uzenářství,
15 aby mi něco přinesl, a nešel, má prý práci, povídal. „Vždyť je to tvá povinnost,“ řekl jsem mu.
16 „Co vás nemá,“ povídá, „žádná povinnost. Vy mé paní neplatíte, tak pro vás nic nemusím dělat.“
17 Nesnel jsem od něho, od nevzdělaného chlapa, urážení a řekl jsem mu, že je hlupák. A on
18 odpověděl: „Od hlupáka to slyším.“ Myslел jsem, že se té drzosti dopustil pod vlivem alkoholu,
19 a povídám: „Ty jsi, chlapče, asi opilý,“ a on opáčil: „Dal jste mi snad na to? Sám si nemáte zač dát
20 náli. Sám si koukáte vyžebrot nějaký groš u takové všelijaké.“ A ještě dodal: „A potom si ještě
21 říká pán!“ Vidíte, má nejdražší, kam jsme dospěli! Žít se, Varínko, stydím. Vždyť jsem zrovna
22 vykřičený! Hůř je mi než nějakému tulákovi, který nemá kde hlavu složit. Jaké těžké utrpení.
23 Jsem zničen, navždy zničen.
24

Dne 11. srpna

M. D.

Vypište z textu všechna pojmenování užitá pro adresátku dopisu:

(pracujte s celým textem)

Napište všechny postavy vystupující v textu:

(pracujte s celým textem)

Který z následujících výrazů nejlépe
vysvětluje význam textu?

- A) zloba
- B) beznaděj
- C) varování
- D) smířenost

Ve které z následujících pasáží textu se
uplatňuje obráznost?

- A) „Vždyť je to tvá povinnost,“ řekl jsem mu.
- B) „... všechno teď už vědí, všechno vypátrali,
i o Vás
- C) ... že by ode mne pes kus chleba nevezal.
- D) Nesnel jsem od něho, od nevzdělaného
chlapa, urážení...

Která z následujících pasáží textu je
přirovnáním?

- A) Vy mé paní neplatíte, tak pro vás nic
nemusím dělat.
- B) Hůř je mi než nějakému tulákovi, který
nemá kde hlavu složit.
- C) Jakými jmény nás častovali, jak se chechtali
a chechtali, zrádci!
- D) Myslел jsem, že se té drzosti dopustil pod
vlivem alkoholu, a povídám:

Vysvětlete význam následujících výrazů
v textu:

- 1.1 reputace (3. řádek)
 - 1.2 věrolomnost (10. řádek)
 - 1.3 sprážen (14. řádek)
 - 1.4 vykřičený (22. řádek)
- (pracujte s textem, slovníky a internetem)

1 Představte si veliký dvůr, tak dvě stě kroků nadělí a půldruha sta našir, kolem dokola obehnaný
2 nepravidelným šestihelnikem vysoké palisády, hradby z vysokých pilot, zarazených hluboko
3 do země jedna vedle druhé, zpevněných příčnými břevny a nahoře otesaných do špiček, a máte
4 vnější hrazení káznice. Na jedné straně je pevná brána, vzdycky zavřená a ve dne v noci hlídaná
5 strážemi; otvírá se jen na rozkaz, když se jde na práci. Za tou branou byl širý, volný svět, žili
6 tam lidé jako všude jinde. Ale ti uvnitř o něm snili jako o nějaké nespůlitélné pohádce. Měli
7 svůj zvláštní svět, nepodobný ničemu jinému, své zvláštní zákony, své oblečení, své mravy
8 a zvyky. Byl to dům mrtvý zažíva, život jako nikde jinde a lidé také jiní. Tenhle zvláštní kout
9 vám hodlám vylíčit.

10 Vejdete za hradbu a hned uvidíte několik stavení. Po obou stranách rozlehlého vnitřního
11 dvora se táhnou dva dlouhé přízemní sruby. To jsou obydlí káranců. Zde žijí, rozmístění podle
12 tříd. Dál v hloubi dvora je ještě jeden takový sруб, to je kuchyně, rozdělená pro dvě pracovní
13 skupiny, a dál ještě jedno stavení, kde jsou pod jednou střechou komory, skladiště a kůlny.
14 Střed dvora je prázdný a tvoří rovně a dosti velké prostranství. Zde se trestanci řadí k nástupu,
15 zde je dozorcí vyvolávají jmény ráno, v poledne a večer, někdy i víckrát za den, podle toho,
16 jak jsou opatrní a jak rychle dovedou počítat. Kolem, +++++, zbývá ještě dost místa. Tam
17 za staveními, schováni před cizíma očima, rádi se ve volném čase procházejí věžňové povahy
18 spíš samotářské a uzavřené a sprádají své myšlenky. Rád jsem nahlížíval do těch uzavřených
19 ocejchovaných tváří a hádával, o čem přemýšlejí.

Nakreslete na základě údajů v textu pláněk popisovaného dvora:

(pracujte s celým textem a volným listem papíru)

Nalezněte v textu sousloví, které odkazuje k názvu celé prózy, z níž je text převzatý:

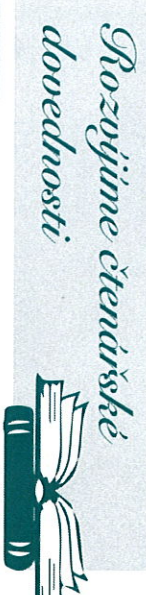
(pracujte s celým textem)

Vyhledejte v textu pasáž, která dokládá, že trestanci opouštěli prostor káznice:

(pracujte s celým textem)

Vyjádřete číslicí šířku dvora v krocích:

(pracujte s 1. řádkem)

• Rozhodněte o každé z následujících dvojic slov nebo slovních spojení, zda jsou v textu synonymická (ANO), či nikoli (NE):

- 1.1 káranci – trestanci
- 1.2 příčná břevna – palisády
- 1.3 kuchyně – přízemní sruby
- 1.4 střed dvora – velké prostranství

• Nalezněte v textu pasáže, které dokládají následující tvrzení o vypravěči:

• Román je psáný v 1. osobě ako fiktivne zápisky bývalého trestanca Alexandra Petroviča Gorančikova, ktorý bol odsúdený za vraždu svojej ženy na 10 rokov v trestnici.
(<http://dostojevskij.sk/zapisky-z-mrtveho-domu>)

• Která z následujících možností patří na vynechané místo (+++++) v textu?

- A) před večerním nástupem
- B) za východem pro dozorce
- C) mezi staveními a hradbou
- D) vně vězeňských řádů a pravidel

• Ve které z následujících pasáží textu se vypravěč neobrací na čtenáře?

- A) hádával, o čem přemýšlejí
- B) hned uvidíte několik stavení
- C) máte vnější hrazení káznice
- D) zvláštní kout vám hodlám vylíčit

1 Nejdříve abych dokončil o stařeně. Druhý den prohrála všechno do posledního. Muselo to tak
2 dopadnout: kdo z takových lidí se jednou dostane na tuto dráhu, sjíždí po ní jako ze zasněženého
3 kopce po sáňkách, čím dál tím rychleji a rychleji. Hrála celý den do osmi do večera. Neasistoval
4 jsem jí při hře, vím o tom jen z vyprávění.

5 Potapýč měl u ní službu v herně celý sen. Poláčci, kteří její hru řídili, se za ten den několikrát
6 vyměnili. Začala tím, že vyhnala Poláčka, kterého den předtím vykřákala za vlasy, a vzala si jiného,
7 ale ten byl skoro ještě horší. Když ho vyhnala, vzala zase toho prvního, který neodešel, ale po celou
8 dobu, co byl v nemilosti, okouněl za její židli a co chvíli vystřikoval hlavu. Nakonec propadla úplnému
9 zoufalství. Odehnaný druhý Poláček také zanic nechtěl odejít, jeden stál napravo, druhý nalevo.
10 Po celou dobu se hádali a vyčítali jeden druhému, že špatně sází a hraje, častovali se navzájem
11 „lajdáky“ a jinými polskými lichotkami, pak se zase smířovali, vyhazovali peníze nazdarbůh
12 a dělali nesmyslné plány. Když se pohádali, sázeli každý zvlášť, jeden třeba na červenou a druhý
13 ve stejné hře na černou. Dospělo to tak daleko, že babičku docela popletli a přivedli z míry, až se
14 málem se slzami v očích obrátila na starého croupiera s prosbou, aby se jí ujal a Poláčky vyhnal.
15 Skutečně je přes jejich křikly a protesty ihned vyhodil. Křičeli oba zároveň a dokazovali, že je jim
16 babička něco dlužna, že je nějak podvedla, že s nimi jednala nepoctivě a hanebně. Ubohý Potapýč
17 mi to vypravoval se slzami v očích ještě ten večer, co prohrála, a stěžoval si, že prý si ti dva cpali
18 kapsy penězi, že sám viděl, jak nesvědomitě krašli a strkali do kapes. Tak jeden si třeba vyžádal
19 od babičky za svou námahu pět fridrichsdorů a položil je na ruletu hned vedle babiččiny sázky.
20 Když babička vyhrála, křičel, že to vyhrála jeho sázka, babička že prohrála. Když je vyhodil, ozval
21 se Potapýč a udal, že mají kapsy plné zlata. Stařenka hned požádala croupiera, aby zakročil, a aťsi
22 Poláčkové křičeli jak křičeli (jako dva chycení kohouti), přišla policie a na místě jim vyprázdnila
23 kapsy v babiččin prospěch.

Nalezněte v textu pasáže dokládající, že vypravěč nebyl přímým účastníkem dění v herně:
(pracujte s celým textem)

Nalezněte v textu pasáže, které lze vnímat jako ironické:
(pracujte s celým textem)

Které z následujících přirovnání nemá
stejný nebo podobný význam jako
přirovnání v prvním odstavci textu?

- A) jako na drátkách
- B) jako na toboganu
- C) jako splašený kůň
- D) jako namydlený blesek

Která z následujících možností
vystihuje význam slova *fridrichsdor*
v textu?

- (pracujte s 17.–21. řádkem)
- A) žeton
- B) mince
- C) dlužní úpis
- D) zlatý nuget

Správnost odpovědi ověřte s využitím jiných zdrojů.

Která z následujících možností
správně vystihuje použití slova
málem v daném souvětí?

- (pracujte s 13.–15. řádkem)
- A) Babička měla skoro slzy v očích.
- B) Poláčci skoro starou paní popletli.
- C) Croupier skoro nechal Poláčky vyvést.
- D) Stařenka se skoro obrátila na croupiera.

Která z následujících pasáží textu je
nepřímou řečí?

- A) mají kapsy plné zlata (21. řádek)
- B) také zanic nechtěl odejít (9. řádek)
- C) aťsi Poláčkové křičeli jak křičeli
(22. řádek)
- D) vyprázdnila kapsy v babiččin prospěch
(23. řádek)